

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.12(158).28
УДК 796.817(477)

Рядова Л. О.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
старший викладач кафедри здорового способу життя і безпеки життєдіяльності
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, м. Харків
Рожков В. О.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри олімпійського та професійного спорту
Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків
Цигановська Н. В.
завідувач кафедри фізичної культури і здоров'я
Харківська державна академія культури, м. Харків
Склярєнко В. П.
старший викладач кафедри здорового способу життя і безпеки життєдіяльності
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТКУ ХОРТИНГУ ЯК НАЦІОНАЛЬНОГО ВИДУ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ УКРАЇНИ

Хортинг – національний вид спорту України. Він є представником нового напрямку комплексного змішаного однокорства у світі, але різнопланові два раунди двобою суттєво відрізняють даний вид спорту від інших, завдяки розробленим правилам змагань, яких до даного моменту в світі не застосовувалось.

Основною метою хортингу є охоплення оздоровчим рухом всі верстви населення України від маленьких дітей до людей літнього віку, популяризація і підвищення ролі фізичної культури і спорту, патріотичне виховання, залучення дітей та молоді до здорового способу життя, відволікання їх від шкідливих звичок, виховання особистості в дусі добропорядності, патріотизму та любові до своєї Батьківщини.

У статті надано загальну характеристику та розглянуто історичний аспект виникнення і розвитку хортингу як національного виду рухової активності України.

Установлено, що хортинг в Україні є важливою складовою загальнодержавної системи фізичної культури і спорту, патріотичного та духовного виховання молоді, відродження та вкорінення культурних, оздоровчих та бойових традицій українського народу.

Ключові слова: бойове мистецтво, національний вид спорту, однокорства, спорт, Україна, український народ, хортинг.

Riadova Liliana, Rozhkov Vladyslav, Tsyhanovska Nataliia, Skliarenko Valerii. The general characteristics and historical aspect of the emergence and development of horting as a national type of motor activity of Ukraine. Horting is the national sport of Ukraine. It is a representative of a new direction of complex mixed martial arts in the world, but the multifaceted two rounds of a duel significantly distinguish this sport from others, thanks to the developed rules of competitions, which have not been used in the world until this moment.

The main goal of horting is to cover all sections of the population of Ukraine from young children to the elderly, popularize and increase the role of physical culture and sports, patriotic education, involve children and young people in a healthy lifestyle, distract them from harmful habits, and educate the individual in the spirit of decency, patriotism and love for one's Motherland.

The article provides a general description and examines the historical aspect of the emergence and development of horting as a national type of motor activity of Ukraine. The origin of the word "horting" was studied.

It has been established that horting in Ukraine is an important component of the national system of physical culture and sports, patriotic and spiritual education of youth, revival and rooting of cultural, health and martial traditions of the Ukrainian people.

It has been found that horting classes contribute to strengthening health; development of physical, moral and intellectual qualities of a person; the formation of the internal culture of the individual, his high-willed qualities, healthy lifestyle skills; harmonious physical development; attracting the younger generation to the wealth of universal values; the "awakening" of the national consciousness of Ukrainians; is an effective means of solving the problems of educating the younger generation, as sports distract boys and girls from the street, giving them the opportunity to fully demonstrate their talents and realize their potential.

Key words: martial art, national sport, single combat, sport, Ukraine, Ukrainian people, horting.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Спорт є невід'ємною частиною навчання та виховання різних верств населення України. Систематичні заняття різними видами рухової активності сприяють розвитку відповідальності, дисциплінованості, цілеспрямованості, ініціативності і т. д. [3].

На думку Г. Ф. Аврашової [1], хортинг відповідає сучасним тенденціям зміцнення та збереження здоров'я на основі традиційних духовних цінностей українського народу. Він, як відмічають науковці [4, 6, 7], включає в себе оздоровчі, загальнофізичні, технічні і тактичні елементи, а також виховні та філософські аспекти українського національного виду спорту як впливової виховної системи фізичного та морально-етичного напрямку, реального інструменту виховання сильного українця, гідного громадянина – патріота Української держави.

Для всіх верств населення актуальним хортинг залишиться назавжди, бо це один із найстаріших видів бойового мистецтва на теренах нашої країни, хоча найбільшого розвитку та визнання він отримав лише в незалежній Україні [1].

Мета дослідження: надати загальну характеристику та розглянути історичний аспект виникнення і розвитку хортингу як національного виду рухової активності України.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення наукової та методичної літератури.

Виклад основного матеріалу дослідження. Хортинг є національним видом спорту України та одним з найпопулярніших і масових видів одноборств [4, 5, 6, 7]. Він заснований на культурних, оздоровчих і бойових традиціях українського народу [7].

Хортинг являє собою не тільки бойове мистецтво, а й систему фізичної підготовки і духовного самовдосконалення. У ньому зібрано безліч елементів з різних одноборств: боротьби, самбо, дзюдо, карате, джиу-джитсу і т. д. [2, 4].

Видокремлюють наступні основні види хортингу: військово-спортивний хортинг – професійно-прикладний вид спорту для військових (воєнізовані естафети, смуги перешкод тощо); військовий хортинг – бойова армійська система; поліцейський хортинг – поліцейська бойова система та професійно-прикладний вид спорту поліції; бойовий хортинг – двобої серед чоловіків з мінімальними обмеженнями; ММА хортинг – змішане бойове мистецтво (одноборство); козацький хортинг – козацько-прикладна спеціальна система [8].

Будучи порівняно молодим видом рухової активності, хортинг має давні історико-культурні корені [7].

Слово «хортинг» походить від назви відомого у світі славетного острова Хортиця, де була розташована Запорозька Січ, яка відіграла прогресивну роль в історії українського народу. Саме острів Хортиця був оплотом воїнів, де вдосконалювалося бойове мистецтво українського народу з метою захисту рідного краю [1, 2, 3, 4, 6, 7].

Ідея відродження оздоровчих, бойових, культурних, військово-патріотичних традицій Запорозької Січі у вигляді сучасного хортингу, як комплексної системи самовдосконалення особистості, заснованої на фізичному, морально-етичному та духовному вихованні, пов'язана з відродженням давніх народних традицій, що передавалися від покоління до покоління, усіх етнічних груп і народностей, які населяли острів Хортиця [1, 2, 3, 4, 5, 7].

Хортинг було засновано в Україні у 2008 році. Офіційне визнання його видом рухової активності відбулося за наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту (Наказ № 3000) до Дня Незалежності України від 21 серпня 2009 року. Цим наказом Міністерство рекомендувало засновнику хортингу Е. А. Єрьоменку як президенту Всеукраїнської федерації хортингу до 20.08.2011 року розробити програму розвитку нового виду спорту на 4 роки, відповідні пропозиції щодо спортивної класифікації, правила проведення та суддівства змагань, методичні рекомендації до їх проведення та суддівства, передбачити заходи щодо подальшого розвитку цього виду спорту в Україні.

Розробка правил змагань з хортингу, їх кваліфікаційна система спрямовані виключно на природний винахід техніки самозахисту та спортивних прийомів одноборства, ініціатором якого виступив видатний спортсмен Е. А. Єрьоменко [2, 3, 4, 5, 6, 7].

Сучасний український хортинг – універсальна система змішаного одноборства, яка втілила в собі найбільш ефективні та дієві прийоми спортивних і прикладних одноборств та бойових мистецтв. Виховна і філософська основа хортингу – здоровий спортивний дух людини та славні традиції козаків Запорозької Січі [2, 3, 4].

Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрьоменко [7] відмічають, що сучасний український хортинг – це не копія чогось іншого, а еталон самобутньої спортивної та бойової техніки. На їх думку, хортинг став тим середовищем, в якому продовжила своє життя козацька військова традиція, пов'язана з верховою їздою, умінням вести двобій холодною та вогнепальною зброєю.

В. Ю. Белан [2], Р. В. Головащенко [3] зазначають, що сучасний хортинг як спортивне одноборство обіймає результати узагальнення багаторічного досвіду та творчих винаходів тренерів, вчених, спортсменів України та багатьох інших країн світу, які збагатили його техніку найбільш ефективними й раціональними прийомами, об'єднавши кращі досягнення різних видів одноборств [].

За даними Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрьоменко [7], популярність й універсальність системи хортингу полягає насамперед у тому, що цей вид увібрав найбільш раціональні елементи національних видів бойових мистецтв і культури, втілив у собі найефективніші та дієві прийоми спортивних і прикладних одноборств і бойових мистецтв народів центральної Європи. Фахівці стверджують, що нині хортинг став однією з найбільш популярних сучасних систем змішаних видів одноборств, що має слов'янське коріння, але завдяки загальнолюдській виховній філософії та комплексним правилам змагань за короткий час існування набув високого професійного авторитету у міжнародному спортивному співтоваристві.

На думку науковців [1, 2, 3, 4, 7], основною метою хортингу є охоплення оздоровчим рухом усіх верств населення України від маленьких дітей до людей літнього віку, популяризація і підвищення ролі фізичної культури і спорту, патріотичне виховання, залучення дітей та молоді до здорового способу життя, відволікання їх від шкідливих звичок, виховання особистості в душі добропорядності, патріотизму та любові до своєї Батьківщини.

Сьогодні хортинг запроваджено в дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та вищих навчальних закладах, що дає змогу втілити основну його мету – охоплення оздоровчим рухом усіх верств населення України – від маленьких дітей до людей літнього віку, популяризація і підвищення ролі фізичної культури та спорту, патріотичне виховання, залучення дітей та юнацтва до здорового способу життя, відвернення їх від шкідливих звичок, виховання особистості в

дусі добропорядності, патріотизму та любові до своєї Батьківщини [8].

В. Ю. Белан [2], Р. В. Головащенко [3], Е. А. Єрьоменко [4] вважають, що хортинг в Україні є важливою складовою загальнодержавної системи фізичної культури і спорту, патріотичного та духовного виховання молоді, відродження та розвинення українських бойових традицій, зміцнення здоров'я, розвитку фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини шляхом залучення її до участі у спортивних змаганнях, оздоровчих таборах, навчально-тренувальних семінарах та інших заходах фізкультурно-оздоровчого характеру.

Фахівці відмічають, що розвиток хортингу має на меті спортивне виховання сильного й здорового суспільства на основі традиційних духовних цінностей українського народу.

Як відмічають В. Ю. Белан [2], Р. В. Головащенко [3], Е. А. Єрьоменко [4], А. М. Литвиненко [5], Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрьоменко [7], за короткий час існування хортинг охопив фізкультурно-оздоровчою та навчально-виховною діяльністю багато населених пунктів України, спортивні клуби хортингу працюють в усіх містах і областях країни.

Хортинг має свої відмітні атрибути: емблему виду спорту, прапор, гімн хортингу, Марш хортингу [4]. Нині він включений до Єдиної Спортивної Класифікації України [2, 3].

За даними В. Ю. Белана [2], Е. А. Єрьоменко [4], А. М. Литвиненко [5], Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрьоменко [7], хортинг успішно розвивається у аматорському та професійному напрямках.

Як відмічає Т. Суслі [8], жінки також є учасниками хортингу і можуть змагатися нарівно з чоловіками.

Змагання з хортингу проводяться у таких розділах: «двобій», «сутічка», «показовий виступ», «форма». Основним розділом є «Двобій», що включає 2 раунди. Перший раунд – «Сила». Спортсмени змагаються у боксерських рукавичках. Під час нього дозволений повний контакт, удари по голові, удари ногами, больові та задушливі прийоми. Другий раунд – «Честь». Бійці повинні зняти рукавички і шоломи. У другому раунді дозволені удари ногами в голову, корпус, по ногах і руках. Удари голими руками в голову заборонені. В хортингу є 3 основних удари руками – прямий, знизу і збоку. Заробити бал можна лише у тому випадку, якщо удар помітно потряс супротивника. Двобой в цих розділах відрізняється насамперед арсеналом дозволених технічних дій, що створює умови для реалізації хортингістами різноманітних тактичних схем і дає змогу демонструвати змагальний потенціал спортсменам з різними анатомо-фізіологічними та психологічними особистостями [5].

У Міжнародних правилах хортингу є декілька відокремлених різнопланових розділів змагань, основним з яких є двораундовий комплекс спортивного поєдинку, який дозволяє охопити весь природний арсенал прийомів самозахисту людини, які включені у спортивну змагальну програму [2, 4]. Відтак, хортинг є представником нового напрямку комплексного змішаного одноборства в світі (ММА Horting). Однак два різнопланові раунди двобою суттєво відрізняють цей вид спорту від інших одноборств завдяки розробленим своєрідним правилам змагань, які раніше в світі спорті не застосовувалися. Цей спортивний винахід залучає до змагань з хортингу спортсменів із багатьох інших видів одноборств, чим обумовлює масовість учасників на спортивних заходах з хортингу [2, 3, 7].

В Україні та за її межами змагання з хортингу проводяться для вікових категорій 6–7, 8–9, 10–11, 12–13, 14–15, 16–17 років, з 18 до 35 років, а також для спортсменів старше 35 та старше 40 років [7].

У світі хортинг набуває розвитку завдяки проведенню міжнародних навчально-тренувальних семінарів, програма яких містить питання організації і проведення тренувального процесу, підвищення рівня спортсменів, організації міжнародних змагань, суддівської практики і т. д. [1, 2, 3, 4, 5].

І навчально-тренувальний семінар з хортингу було проведено у м. Києві (20 вересня 2008 року). У ньому взяли участь 65 тренерів, інструкторів та спортсменів із 14 областей України. Після цього хортинг почав поширюватися в різних областях країни. Невдовзі навчально-тренувальні семінари з хортингу були проведені й в багатьох інших містах України. Після низки семінарів відбулися й перші змагання з хортингу в м. Києві 1 листопада 2008 року, на яких були апробовані правила змагань. У них узяли участь понад 100 учасників.

Після проведення змагань продовжилася популяризація народженого в Україні бойового мистецтва і тренувальні семінари стали проводитися стабільніше. І нарешті відбулася офіційна реєстрація хортингу в Україні – 25 березня 2009 року Міністерство Юстиції України видало Свідоцтво № 3076 про реєстрацію Української Федерації Хортингу. Громадська організація «Міжнародна Федерація Хортингу» зареєстрована в Україні Міністерством юстиції України (6 серпня 2009 р., свідоцтво № 3162) [6].

Видатною подією щодо популяризації та розвитку хортингу було рішення колегії Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту (від 09.02.2010 р. № 1/5.3.3.) про внесення хортингу до Переліку визнаних видів спорту в Україні і на підставі рішення колегії Наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту (№ 306 від 9 лютого 2010 р.) «Про внесення змін до Переліку видів спорту, що визнані в Україні», зареєстрованим Міністерством юстиції України (25 лютого 2010 р. за № 186/17481), «хортинг» було внесено до Переліку видів спорту, що визнані в Україні (№ 71) [2, 3].

Наступними визначними подіями у розвитку хортингу в Україні стало, по-перше: його офіційне введення як варіативного модуля «Хортинг» до навчальної програми з фізичної культури для 5–9 класів, 10–11 класів загальноосвітніх закладів Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України з грифом «Рекомендовано» згідно з листами-розпорядженнями № 1/11–8601 та № 1/11–8604 від 15.09.2011 року; по-друге: Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України було рекомендовано відкрити відділення хортингу у закладах вищої освіти України I–IV рівня акредитації «Щодо запровадження спеціалізації з національного виду спорту хортинг у вищих навчальних закладах» № 1/11-10420 від 09.11.2011 р. [2, 4, 5, 6, 7].

Наприкінці 2012 року Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України прийняло рішення про введення хортингу в позашкільні заклади освіти та видало лист-розпорядження № 1/11–19310 від 14.12.2012 року про схвалення навчальної програми з хортингу «Навчальна програма гурткової (секційної) роботи з хортингу» для позашкільних закладів освіти та надання грифу «Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України» [2, 6, 7].

29 березня 2009 року у смт. Пуща-Водиця, м. Києва (Україна) було проведено I Всеукраїнський турнір з хортингу серед юнаків, кадетів та юніорів, в якому взяли участь 96 спортсменів з різних областей України.

10 травня 2009 року на спортивній базі загальноосвітньої середньої школи № 104 м. Києва (Україна) пройшов I Всеукраїнський турнір серед дорослих [2, 6].

25–27 жовтня 2014 року у м. Львові (Україна) було проведення I чемпіонат Європи з хортингу [7].

I чемпіонат світу з хортингу відбувся у м. Кендзежин-Козле (Польща) з 24 по 27 вересня 2015 року. В змаганнях узяли участь 165 хортингістів із 11 країн світу. Поєдинки проводилися за розділами змагань: «Двобій», «Форма», «Показовий виступ». У командному заліку 1 місце зайняли хортингісти з України.

II чемпіонат світу з хортингу серед молодших юнаків і дівчат, кадетів і кадеток, юніорів і юніорок, чоловіків і жінок проводився з 17 по 20 листопада 2016 року в м. Трускавець Львівської області (Україна). У змаганнях узяли участь 480 хортингістів із 14 країн світу. Поєдинки проходили за розділами змагань: «Двобій», «Сутичка», «Форма», «Показовий виступ». У командному заліку 1 місце зайняли хортингісти України [6, 7].

Серед прихильників бойових мистецтв хортинг розглядається як шлях пізнання, надійна відповідальна позиція, манера триматися, позиція, склад розуму і т. д. Це найвідоміше бойове мистецтво козацького походження, в якому під час змагальної боротьби застосовується практично весь природний арсенал прийомів одноборства, засноване переважно на ударах руками та ногами в стійці та лежачи, захопленнях, заламах і кидках, утриманнях, больових і задушливих прийомах. На відміну від більшості західних видів ведення двобою, що роблять ставку на власну силу бійця, в основу хортингу покладений принцип застосування в змагальному комплексному (два різнопланові раунди) двобойі максимального арсеналу прийомів, використання сили супротивника і швидкого виявлення його слабких місць, за рахунок чого спортсмен хортингу може успішно виступати за правилами будь-яких повно контактних видів єдиноборств. Передусім цьому процесу ретельна морально-вольова підготовка та високий больовий поріг спортсмена, а також дотримання встановлених правил, завдяки чому хортинг становить собою потужну виховну систему особистості [7].

У міжнародному спортивному співтоваристві хортинг розвиває Всесвітня Федерація Хортингу (World Horting Federation), яка заснована в Україні у м. Києві громадянином України Едуардом Єрьоменком. Вона являє собою міжнародну громадську організацію фізкультурно-спортивного спрямування і розвиває та культивує хортинг у світовій класифікації змішаних спортивних єдиноборств. Основною метою федерації є здійснення комплексної програми популяризації хортингу як самостійного виду спорту на міжнародній арені [2, 4, 7, 8].

Фахівці зазначають [1, 2, 4, 5, 7], що у календарному плані Всесвітньої федерації хортингу на кожен рік, раз у два або три роки плануються офіційні міжнародні змагання як серед дорослих, так і серед юнаків, юніорів і молоді: Чемпіонат Світу, Кубок Світу, Чемпіонат Європи, Кубок Європи, відкриті міжнародні турніри.

На думку Г. Ф. Аврашової [1], В. Ю. Белана [2], Р. В. Головащенко [3], Ж. В. Петровича, Е. А. Єрьоменко [7], завдяки діяльності World Horting Federation, яка у різних країнах щороку реєструє нові національні федерації цього виду єдиноборств, популярність хортингу у світі спорту дедалі зростає

Найбільш динамічно хортинг розвивається в таких країнах: Україна, Словаччина, Італія, Великобританія, Румунія, Франція, Німеччина, Іран, Вірменія, Азербайджан, Іспанія, Польща [5, 7, 8].

Планування заходів із хортингу всеукраїнського та міжнародного значення здійснюється у співробітництві з Міністерством молоді та спорту України [5].

Нині українська школа хортингу вважається найсильнішою у світі. Вона набуває розвитку завдяки проведенню міжнародних конференцій, навчально-тренувальних семінарів, програма яких містить питання організації та проведення тренувального процесу, міжнародних змагань, суддівської практики, підвищення рівня спортсменів і т. д. [1, 2, 5, 7, 8].

За даними Г. Ф. Аврашової [1], станом на 1 січня 2021 р. членами Міжнародної Федерації Хортингу є 26 країн світу.

Висновки. Хортинг в Україні є важливою складовою загальнодержавної системи фізичної культури і спорту, патріотичного та духовного виховання молоді, відродження та вкорінення культурних, оздоровчих та бойових традицій українського народу.

Заняття хортингом сприяють зміцненню здоров'я; розвитку фізичних, морально-вольових та інтелектуальних якостей людини; формуванню внутрішньої культури особистості, навичок здорового способу життя; гармонійному фізичному розвитку; залученню підростаючого покоління до багатств загальнолюдських цінностей; «пробудженню» національної свідомості українців; є ефективним засобом вирішення проблем виховання молодого покоління, оскільки спорт відволікає хлопців і дівчат від вулиці, відкриваючи їм можливість повноцінно проявити свої таланти і реалізувати свої можливості.

Перспективи подальших наукових досліджень полягають у дослідженні впливу занять хортингом на стійкість здоров'я здобувачів вищої освіти.

Література

1. Аврашова Г. Ф. Хортинг – національна комплексна система самовдосконалення. Проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання спорту і здоров'я людини : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнарод. участю / голов. ред. С. В. Синиця. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. С. 3–5.
2. Белан В. Хортинг – історія становлення та розвитку національного виду спорту України. Теорія і методика хортингу. 2014. Вип. 1. С. 44–52.
3. Головащенко Р. Хортинг – історія становлення та розвитку національного виду спорту України. Хортинг – національний бренд України у світі: олімпійська перспектива : матеріали першої міжнародної науково-практичної конференції до Дня заснування хортингу / ред. колегія : Пашко П. В. (голова) та ін. Київ : видавець Паливода А. В., 2018. С. 117–122.

4. Єрмоменко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України : метод. посібник. Київ : видавець Паливода А. В., 2012. 163 с.
5. Литвиненко А. М. Методика спортивної підготовки національного виду спорту – хортингу в фізичному вихованні студентів : навч.-метод. посіб. Харків : ХНУРЕ, 2021. 104 с.
6. Пантус О. О., Ткаченко П. П., Денисовець А. П., Ободзінська О. В., Курилло Т. В. Історичні витоки становлення та розвитку хортингу в Україні. Фізичне виховання: проблеми та перспективи : монографія / за загальною редакцією проф. Г. П. Грибана. Житомир : Рута, 2020. С. 109–117.
7. Петрочко Ж. В., Єрмоменко Е. А. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. Київ : видавець Паливода А. В., 2016. 544 с.
8. Суслі Т. Хортинг, як вияв національної приналежності. Хортинг – національний бренд України у світі: олімпійська перспектива : матеріали першої міжнародної науково-практичної конференції до Дня заснування хортингу / ред. колегія : Пашко П. В. (голова) та ін. Київ : видавець Паливода А. В., 2018. С. 91–92.

References

1. Avrashova, H. F. (2022). Khortynh – natsionalna kompleksna systema samovdoskonalennia [The horting – a national complex system of self-improvement]. S. V. Synytsia (Eds.). Problemy ta perspektyvy rozvytku fizychnoho vykhovannia sportu i zdorovia liudyny – Problems and prospects of the development of physical education of sports and human health : materialy VI Vseukr. nauk.-prakt. konf. z mizhnarod. Uchastiu. (pp. 3–5). Poltava : PNPU imeni V. H. Korolenka (in Ukrainian).
2. Belan, V. (2014). Khortynh – istoriia stanovlennia ta rozvytku natsionalnogo vydu sportu Ukrainy [The horting – the history of the formation and development of the national sport of Ukraine]. Teoriia i metodyka khortynhu – Theory and technique of horting, 1, 44–52 (in Ukrainian).
3. Holovashchenko, R. (2018). Khortynh – istoriia stanovlennia ta rozvytku natsionalnogo vydu sportu Ukrainy [The horting – the history of the formation and development of the national sport of Ukraine]. Pashko P. V. (Eds.). Khortynh – natsionalnyi brand Ukrainy u sviti: olimpiiska perspektyva – Horting – the national brand of Ukraine in the world: the Olympic perspective : materialy pershoi mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii do Dnia zasnuvannia khortynhu. (pp. 117–122). Kyiv : vydavets Palyvoda A. V. (in Ukrainian).
4. Yeromenko, E. A. (2012). Khortynh – natsionalnyi vyd sportu Ukrainy [The horting – the national sport of Ukraine] : metod. posibnyk. Kyiv : vydavets Palyvoda A. V. (in Ukrainian).
5. Lytvynenko, A. M. (2021). Metodyka sportyvnoi pidhotovky natsionalnogo vydu sportu – khortynhu v fizychnomu vykhovanni studentiv [The methodology of sports training of the national sport - horting in the physical education of students] : navch.-metod. posib. Kharkiv : KhNURE (in Ukrainian).
6. Pantus, O. O., Tkachenko, P. P., Denysovets, A. P., Obodzinska, O. V., & Kuryllo, T. V. (2020). Istorychni vytoky stanovlennia ta rozvytku khortynhu v ukraini [The historical origins of the formation and development of horting in Ukraine]. H. P. Hryban (Eds.). Fizyчне vykhovannia: problemy ta perspektyvy – Physical education: problems and prospects : monohrafiia. (pp. 109–117). Zhytomyr : Ruta (in Ukrainian).
7. Petrochko, Zh. V., & Yeromenko, E. A. (2016). Khortynh – shkola syly i chesti yunoho ukrainsia [The horting – a school of strength and honor for a young Ukrainian] : metod. posib. Kyiv : vydavets Palyvoda A. V. (in Ukrainian).
8. Suslo, T. (2018). Khortynh, yak vyjav natsionalnoi prynalezhnosti [The horting as a manifestation of national belonging]. Pashko P. V. (Eds.). Khortynh – natsionalnyi brand Ukrainy u sviti: olimpiiska perspektyva – Horting – the national brand of Ukraine in the world: the Olympic perspective : materialy pershoi mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii do Dnia zasnuvannia khortynhu. Kyiv : vydavets Palyvoda A. V. (in Ukrainian).

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.12(158).29
УДК 796. 012.1 (477)

Семенів Б.С., Мартин В.Д.
кандидат педагогічних наук, доцент

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького
Бабич А.М.

старший викладач

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького
Коптєв К.Г.

старший викладач Державний торговельно-економічний університет

Мазур Т.Р.

асистент

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького

ВПЛИВ ЗАСОБІВ УКРАЇНСЬКОЇ БОРОТЬБИ НА ПОЯСАХ НА РІВЕНЬ ФІЗИЧНОГО СТАНУ СТУДЕНТОК В ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Збереження та зміцнення здоров'я, профілактика професійних захворювань студентської молоді в навчально-виховному процесі, формування готовності до майбутньої професійної діяльності, національно – патріотичної та культурно – духовної освіти, потреби у фізичному вдосконаленні та здоровому способі життя – являється основним завданням процесу фізичного виховання студентської молоді в системі вищої освіти України. Процес фізичного виховання студентської молоді в системі вищої освіти повинен базуватись на новітніх методиках